

О. Евтушевская, канд. экон. наук, асист.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ КАК ПРОЯВЛЕНИЕ МИРОВОЗЗРЕНИЯ СОВРЕМЕННОГО ЧЕЛОВЕКА

Исследованы основные причины распространенности тайм-менеджмента в современных условиях, а именно появление динамичной конкуренции, интенсификация потребления товаров и услуг, высокий уровень бюрократизации, непредсказуемость социально-экономических процессов. Освещены некоторые принципы тайм-менеджмента. Раскрыты преимущества и недостатки данной системы.

Ключевые слова: тайм-менеджмент, восприятие времени, общество изменений, распорядок дня.

O. Yevtushevska, PhD in Economics, Assistant

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

TIME MANAGEMENT AS A SHOW OF WORLD VIEW OF MODERN HUMAN

Planning of time always was an inalienable part of social and economic life. However, nowadays time management became so current because of essential changes in society development. Massive production, strict competition, secularization, modern cult of success caused sufficient changes in time perception. Workers, producers, agents, especially in developed countries involved into dynamic economic relations, which demand planning of time and strict daily routine. In our opinion, two main reasons of time management popularity are world-view changes, which make modern secular society radically transforms surroundings of existing and high competition between producers and workers. Time management has its positive advantages, namely it discipline peoples, rise their productivity, reduce wasting of time. However, time management can turn into end in itself.

Key words: time management; perception of time; society of changes; daily routine.

References (in Latin): Translation / Transliteration / Transcription

1. Kolesov, O.S., Vatskiy'ska, A.V., (2011). Taim menedzhment – upravlinnya chasom [Time management – direction of time]. Available at: <http://econjournal.vsaou.org/files/pdffa/459.pdf>
2. Chernenko, N.M., (2011). Taim menedzhment jak zasib vdoskonalennya profesiinoi dial'nosti derzhsluzhbovtiv [Time management as a means of improvement of public servants professional activity]. Available at: [www.dridu.dp.ua/zbirnik/2011-02\(6\)/11cnnds.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2011-02(6)/11cnnds.pdf)
3. Hessen, D., Eriksen, T., (2014). Bih na misti: paradoksy konkurentsii [Running in place: paradoxes of competition], K., Nika-Tsent., 208 p. (in Ukr.)
4. Aranhels'kyi, G., (2006). Taim-draiv [Time-drive], M., Mann, Ivanov i Ferber, 256 p. (in Rus.)
5. Maisura, O.M., (2010). Pro efektyvnist' vykorystannya osobystoho chasu [About effectiveness of personal time using (about time-management)]. Available at: www.eco-science.net/archiv2010/129--2104.html
6. Morozova, O.F., (2011). Taim menedzhment v sisteme sotsyalnoho upravleniya [Time management in system of social administration]. Available at: www.journals.tsu.ru/uploads/import/847/files/334-035.pdf
7. Krukevych N.M., Problemy stanovlennya ponyattia "taim menedzhment" [Problems of time management formation]. Available at: www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/cgibis_64.exe
8. Kulakova S. Ju., Vprovadzhennya yevropeiskoi praktyky taim menedzhmentu na pidpryemstvakh Ukrainy [Implementation of European practice of time management in a companies of Ukraine]. Available at: [HYPERLINK "http://www.economy.nayka.com.ua/www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2016/27.pdf"](http://www.economy.nayka.com.ua/www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2016/27.pdf)
9. Grimov, O. (2016). Osnovni charakterystyky frilansu yak nestandardnoi formy zainyatosti [Main features of freelancing as a nonstandard form of employment]. Economic Annals – XXI. – no 157 (3-4(1)). – pp. 79 – 81. DOI: <http://dx.doi.org/10.21003/ea.v157--0024>

Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics, 2017; 3(192): 18-24

УДК 330.34

JEL classification: E2

DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2017/192-3/4>

I. Кичко, д-р экон. наук, доц.,

А. Холодницька, канд. экон. наук, доц.

Чернігівський національний технологічний університет, Чернігів, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ СТРУКТУРНОЇ ПЕРЕБУДОВИ ЕКОНОМІКИ

Досліджено концептуальні підходи до здійснення інвестиційної політики в умовах структурної перебудови економіки України. Проаналізовано зміни структурного співвідношення галузей економічної діяльності, тенденції розвитку інвестиційних процесів, окреслені пріоритетні напрями підвищення інвестиційної привабливості України у контексті економічних трансформацій. Встановлено, що за період 2010–2015 рр. найбільші структурні зрушення відбулися в таких секторах економіки, як сільське господарство, промисловість, а також у фінансовій та страховій діяльності. З'ясовано, що до першочергових завдань структурної перебудови української економіки належать: задоволення потреб людей у повноцінних продуктах харчування, насичення ринку товарами індивідуального споживання і послугами в потрібному асортименті та високої якості, реалізація програми житлового будівництва, поліпшення охорони здоров'я, освіти і культури, активізація зусиль з охорони природного середовища, кардинального поліпшення екології у країні. На сучасному етапі сформована структура економіки, її технічний рівень і здійснювана інвестиційна політика не забезпечує повноцінне впровадження ресурсозберігаючих технологій.

З метою поліпшення умов для здійснення інвестицій в Україні створено дієвіші механізми для співпраці держави та територіальних громад (державні партнери), уведено міжнародну практику підготовки проектів державно-приватного партнерства. Підвищення платоспроможного попиту населення позитивно вплине не тільки на зростання продуктивності праці, але зменшить соціальну напругу в країні, активізує людський потенціал.

Зрушення у структурі виробництва, споживання електроенергії мають значення не тільки в сенсі підвищення ефективності галузі, а й надзвичайно важливі в умовах складної екологічної ситуації у країні, існує необхідність посилення природоохоронних заходів. Пріоритетним напрямом сучасної інвестиційної політики та структурної перебудови економіки має стати виконання програм, пов'язаних із безпосереднім задоволенням потреб населення в житлі, продуктах харчування, промислових товарах і послугах. Розв'язанню цих завдань, у підсумку, підпорядкований розвиток усіх галузей економіки.

Ключові слова: державна інвестиційна політика, структурна перебудова економіки, структурні зміни, інвестиції, інвестиційна привабливість, інвестиційний клімат.

Постановка проблеми. Якісні зміни у структурі економіки необхідно розглядати як найважливішу складову частину економічної стратегії на сучасному етапі. Будь-яка зміна в характері відтворення знаходить своє від-

ображення в його пропорціях. Незважаючи на свою відносну стабільність, вони постійно змінюються. Якщо необхідно змінити спрямованість і швидкість економічного розвитку, як це відбувається зараз, то необхідно

планомірно змінити й існуючі пропорції відтворення, сформувати таку структуру суспільного виробництва, що здатна вивести економіку на якісно новий рівень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інвестиційна політика держави завжди перебуває в центрі уваги науковців і практиків, оскільки вона є невід'ємною складовою структурних змін в економіці. Концептуальні підходи до побудови інвестиційної політики знайшли своє відображення у працях В. Гейця, О. Дудчик, Л. Гриценко, О. Желінської, А. Загороднього, М. Кондрашової, В. Ланового, В. Пшеничної, Г. Харламової, О. Швердіної, А. Яценко та ін. Утім, ураховуючи стрімкі зміни в економіці, нові підходи до інвестиційних процесів вимагають наскрізного вивчення цих змін з метою ефективної побудови інвестиційної складової політики держави.

Мета дослідження – аналіз державної інвестиційної політики України в контексті структурних трансформацій економіки та розробка пропозицій щодо її поліпшення.

Методологія досліджень: при написанні статті була використана сукупність загальнонаукових методів дослідження, зокрема порівняльного аналізу (при оцінці динаміки обсягів інвестування), статистичного аналізу (для вивчення тенденцій структурних змін галузей національного господарства), табличний і графоаналітичний методи (для більш систематизованого та візуалізаційного відображення результатів досліджень), гіпотетико-дедуктивний метод (для вивчення

тенденцій структурних змін та інвестиційного клімату) та ін. **Джерела даних й емпірична база дослідження:** дані Кабінету Міністрів України та Державної служби статистики України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження тенденцій зміни показників структури національної економіки в динаміці є важливим засобом вивчення структурних зрушень. Об'єктивна необхідність структурної перебудови економіки закладена в самій сутності інтенсивного розширеного відтворення, для якого, під впливом науково-технічного прогресу, характерні динамічні зміни співвідношень між галузями, усередині галузей і виробництв. Народжуються нові та відмирають застарілі засоби праці і технологічні процеси; в одних галузях технічний прогрес іде вищими темпами, ніж в інших; змінюються співвідношення між основними факторами виробництва; один вид енергії замінює інший, а нові види сировини приходять на зміну старим. Ці зрушення знаходять відбиток у структурі економіки.

Оцінку ефективності структурних зрушень в Україні проведемо за допомогою аналізу динаміки кількісних характеристик галузевих пропорцій структури економіки України через показник структури валової доданої вартості (табл. 1).

Таблиця 1. Структура валової доданої вартості за видами економічної діяльності у 2010–2015 рр.

Види економічної діяльності	Структура валової доданої вартості, %			Абсолютне відхилення (+; -)	
	2010 р.	2014 р.	2015 р.	2014 р. до 2010 р.	2015 р. до 2014 р.
Сільське, лісове та рибне господарство	8,4	11,7	14,2	3,3	2,5
Промисловість	25,7	23,4	23,3	-1,4	-0,1
Будівництво	3,7	2,7	2,3	-1,0	-0,4
Оптова та роздрібна торгівля, транспорт, тимчасове розмішування й організація харчування	25,8	24,9	24,9	-0,9	-
Інформація та телекомунікації	3,5	3,8	4,3	0,3	0,5
Фінансова та страхова діяльність	6,4	5,1	4,0	-1,3	-0,9
Операції з нерухомим майном	6,1	7,2	7,3	1,1	0,1
Професійна, наукова та технічна діяльність, діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	4,1	4,7	4,6	0,6	-0,1
Державне управління й оборона, освіта, охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	14,8	14,6	13,5	-0,2	-1,1
Інші послуги	1,5	1,9	1,6	0,4	-0,3

Джерело: складено авторами

За період 2010–2015 рр. (табл. 1) найбільші структурні зрушення відбулися за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, промисловість, а також у фінансовій та страховій діяльності. Хоча питома вага кожного виду змінилася в межах 0,1–3,3 відсоткових пунктів, але все одно це підтверджує наявність тенденцій структурних зрушень, які повинні враховуватися при формуванні пріоритетів розвитку економіки країни. Відмічається збільшення частки валової доданої вартості сільського, лісового та рибного господарства, інформації та телекомунікації, операцій із нерухомим майном. Натомість спостерігається суттєве зменшення відповідного показника за такими видами діяльності, як промисловість, будівництво, фінансова та страхова діяльність, професійна наукова та технічна діяльність.

Серед першочергових завдань структурної перебудови української економіки на сучасному етапі є: задо-

волення потреб людей у повноцінних продуктах харчування, насичення ринку товарами індивідуального споживання і послугами в потрібному асортименті та високої якості, реалізація програми житлового будівництва, поліпшення охорони здоров'я, освіти і культури. Також до першочергових завдань належать активізація зусиль з охорони природного середовища, кардинального поліпшення екології у країні.

Розв'язання зазначених завдань структурних зрушень в економіці можливо завдяки реалізації активної державної інвестиційної політики. Внаслідок уточнення поглядів учених (табл. 2) ми трактуємо термін *державна інвестиційна політика* як систему заходів, що здійснюються державою на основі використання економічних інструментів, важелів і стимулів для активізації інвестиційних процесів, їх регулювання з метою структурної перебудови та модернізації виробництва, розподілу та споживання суспільних благ і послуг.

Таблиця 2. Тлумачення терміна державна інвестиційна політика

Автор, рік	Визначення терміна державна інвестиційна політика
Л. Гриценко, 2012	система заходів, що визначають обсяг, структуру й основні напрями усіх вкладень інвестиційних ресурсів різної форми (фізичних, фінансових, матеріальних, нематеріальних, інтелектуальних) для забезпечення високих темпів розвитку економіки через концентрацію інвестицій на тих інвестиційних проектах, від яких залежать досягнення високих темпів розвитку виробництва, збалансованість та ефективність економіки, одержання максимального приросту продукції і доходу на одиницю витрат, а також для створення у країні соціального середовища, яке відповідає вимогам суспільства щодо необхідної якості життя, належного рівня задоволення соціальних стандартів з урахуванням потреб майбутніх поколінь [2]
A. Загородній, 2007	загальнодержавні принципові рішення та заходи, що визначають напрями використання капітальних вкладень у сферах і галузях економіки з метою забезпечення ефективності та пропорційності її розвитку, усунення міжгалузевих і внутрішньогалузевих диспропорцій, досягнення оптимальних співвідношень між розвитком матеріального виробництва і невиробничої сфери [4]
M. Кондрашова, 2008	складова економічної політики, що здійснюється державою у вигляді становлення структури та масштабів інвестицій і напрямів їхнього використання [8]
B. Марцин, 2007	складова економічної політики, що здійснюється державою у вигляді становлення структури та масштабів інвестицій, напрямів їх використання, джерел отримання інвестиційних ресурсів [9]
B. Пшенична, 2011	механізм, який є складовою економічної політики держави, що передбачає дію економічних інструментів, які забезпечують вплив на інвестиційний процес, у межах чинних нормативно-правових актів країни, з метою досягнення соціального й економічного ефектів, при урахуванні ресурсних та інституційних обмежень [10]
O. Швердіна, 2012	складова економічної політики держави, що охоплює комплекс правових, адміністративних та економічних заходів, що провадиться з метою поширення та активізацію інвестиційних процесів, а також регулювання капіталовкладень для контролю над структурною перебудовою виробництва, його технічного та технологічного оновлення і модернізації [13]

Джерело: систематизовано авторами

В Україні нині діють численні інвестиційні проекти за участі іноземних учасників, зокрема:

1. Програма транскордонного співробітництва Україна – Молдова – Румунія на період 2014–2020 рр. з метою поліпшення економічної, соціальної та екологічної ситуації в регіоні, у контексті безпечних кордонів, за рахунок збільшення контакту партнерів з обох боків кордону.

2. Програма транскордонного співробітництва Україна – Угорщина – Румунія – Словаччина на період 2014–2020 рр., яка має на меті активізувати і поглибити співпрацю екологічно соціально та економічно стійким способом між Україною на прилеглих районах, на які мають право Угорщина, Румунія і Словаччина.

3. Східне партнерство територіальної співпраці: Україна, Білорусь, Молдова) (діяв упродовж 2013–2016), полягає у зміцненні транскордонних контактів між місцевими органами влади, громадами й організаціями громадянського суспільства, для спільного врегулювання проблем соціально-економічного розвитку в регіонах на кордоні України, Білорусі та Молдові.

4. Програма транскордонної співпраці: Польща – Білорусь – Україна на 2014–2020 рр., спрямована на поліпшення економічної, соціальної та екологічної ситуації в країнах, у межах безпечних кордонів за рахунок контакту по обидві сторони кордону.

Утім, це не повний перелік діючих проектів, що спрямовані на поліпшення екологічної ситуації та поживлення соціально-економічних процесів.

Соціальне спрямування економічного розвитку, збільшення частки споживання в національному доході повинні стати основою структурної та інвестиційної політики, наріжним каменем у формуванні темпів і пропорцій економіки. Структурні зміни мають передбачати істотне поліпшення ефективності виробництва та прогресивні зміни в його структурі.

Варто зауважити, що сформована структура економіки, її технічний рівень і здійснювана інвестиційна політика не забезпечує повноцінного впровадження ресурсозберігаючих технологій. У той час, як багато країн пішли у своєму розвитку шляхом усілякої економії матеріальних ресурсів, широкого впровадження ресурсозберігаючих технологій, наша країна переважно задовольняла потреби економіки в паливі, сировині не за рахунок їх економії, а шляхом їх екстенсивного використання. Це стримувало формування прогресивної структури економіки, переведення її на інтенсивні рейки.

Аналогічна характеристика може бути дана й іншим галузям – будівництву, сільському господарству, транспорту і зв'язку, торгівлі. У своєму розвитку вони також не відповідали сучасним вимогам.

Останнім часом в Україні створено дійові механізми для співпраці держави та територіальних громад (державні партнери), уведено міжнародну практику підготовки проектів державно-приватного партнерства [3]. Станом на 1 січня 2016 р. на засадах державно-приватного партнерства діє 177 інвестиційних проектів, інформацію про які наведемо в табл. 3.

Таблиця 3. Діючі інвестиційні проекти на засадах державно-приватного партнерства у 2016 р.

Назва проекту	Кількість діючих проектів	Питома вага, %
Переробка відходів	112	63,2
Збір, очищення та розподілення води	30	16,8
Будівництво та/або експлуатація автострад, доріг, залізниць, злітно-посадкових смуг на аеродромах, мостів, шляхових естакад, тунелів і метрополітенів, морських і річкових портів та їх інфраструктури	16	9,0
Виробництво, транспортування та постачання тепла	6	3,3
Виробництво, розподілення та постачання електричної енергії	5	2,8
Управління нерухомістю	2	1,1
Пошук, розвідка родовищ корисних копалин та їхнє видобування	1	0,6
Туризм, відпочинок, рекреація, культура та спорт	1	0,6
Інші	4	2,6
Разом	177	100,0

Джерело: систематизовано авторами за даними [3]

Як бачимо, найбільше проектів за підтримки держави спрямовані на забезпечення переробки відходів та очищення води, у той час як енергоощадним напрямом приділено мало уваги. Проведений аналіз видів діючих інвестиційних проектів на засадах державно-приватного партнерства свідчить, що такі перспективні для економічного зростання України види економічної діяльності як промисловість, сільське господарство, наукова та технічна діяльність не були профінансовані на засадах державно-приватного партнерства. У зв'язку із цим потребує удосконалення механізм державного впливу на процес стимулювання інвестиційної діяльності, зокрема на засадах державно-приватного партнерства у розрізі пріоритетних видів діяльності. Насамперед, необхідно переглянути інституційні засади державно-приватного партнерства в частині зміни як формальних, так і неформальних інститутів з метою зменшення адміністративних бар'єрів, встановлення періоду пільгового оподаткування, надання інформаційної підтримки учасника інвестиційного процесу.

Резюмуючи, підкреслимо, що прогресивною можна назвати тільки таку структуру економіки, за якої забезпечується максимальне задоволення потреб (суспільства, підприємства, особистості) на основі зростання ефективності виробництва.

Основою інтенсифікації виробництва є ефективні засоби виробництва на основі впровадження досягнень науково-технічного прогресу. Нові та новітні засоби виробництва і технології необхідно створити й упровадити, спираючись на досягнення української науки. Це, звичайно, не унеможливорює міжнародних форм співпраці.

Здійснюються заходи в напрямі розвитку інвестиційної інфраструктури, зокрема щодо державної підтримки облаштування індустріальних парків. Уже 14 таких парків внесено до Реєстру індустріальних парків. Ще 7 створено та перебувають у процесі підготовки.

Україна для іноземних інвесторів – приваблива країна. У свою чергу, надходження прямих іноземних інвестицій може стати імпульсом для поживлення її економіки. Найбільшими країнами інвесторами є Кіпр, США, Нідерланди, Німеччина та Російська Федерація. На першу десятку основних країн-інвесторів припадає 83,5 % загального обсягу прямих інвестицій [11].

Позитивним для України є те, що у 2016 р. вдалося досягти зростання обсягів інвестицій на 2617 млн дол США, що дозволило подолати від'ємне сальдо 2014–2015 рр. Це свідчить про позитивні структурні зрушення в економіці та поліпшення інвестиційного клімату.

На рис. 1 розглянемо динаміку прямих інвестицій у розрахунку на одну особу за 2011–2016 рр.

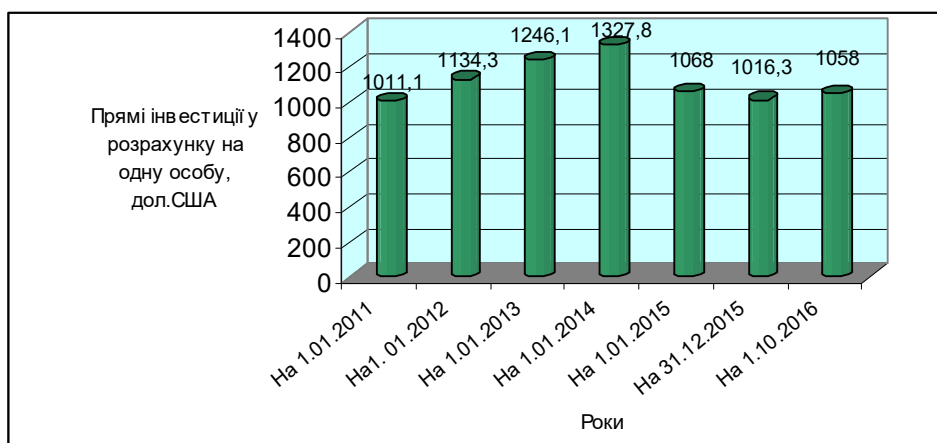

Рис. 1. Динаміка прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одну особу населення України, дол США

Джерело: систематизовано авторами на основі [6]

За період 2011–2014 рр. можемо спостерігати поступове нарощування обсягів інвестицій, утім у 2015 р. нестабільна політична ситуація, негативні економічні процеси, загострення воєнного конфлікту демотивували інвесторів, внаслідок чого обсяг інвестування помітно скоротився до 1016,3 дол на особу. Усе ж залучення фінансових ресурсів від міжнародних організацій та країн-донорів для підтримки макроекономічної стабільності та реалізації інвестиційних проектів дозволило збільшити обсяги інвестування до 1058,0 дол на особу.

Зазвичай інвестиції спрямовують у вже розвинені сфери економічної діяльності. На промислових підприємствах зосереджено 29,6 % загального обсягу прямих інвестицій в Україну, також значні обсяги припадають на фінансову та страхову діяльність – 29,4 %.

На рис. 2 зобразимо обсяги прямих іноземних інвестицій в Україну станом на 1 січня 2016 р.

Як бачимо, найпривабливішими для іноземних інвесторів є промисловість, фінансова та страхова діяльність, торгівля, операції з нерухомістю.

У 2017 р. за оцінками Кабінету Міністрів України очікується збільшення чистого припливу прямих іноземних

інвестицій до 4,5 млрд дол США. Іноземні інвестори в Давосі висловили готовність вкладати кошти в українську портову і залізничну інфраструктуру, енергетичний сектор, сільське господарство та ІТ.

Утім, у багатьох компаній, які ведуть діяльність в Україні, основні занепокоєння щодо інвестиційного та ділового клімату викликають недоліки судово-правової сфери, корупція, а також низька конкурентоспроможність фінансового сектора, продовження військового конфлікту. За оцінками ЄБР, потреба України у фінансових ресурсах становить близько EUR100 млрд, однак такі трансферти на перебудову не можуть бути отримані за відсутності економічних та інвестиційних реформ [1].

З метою пошуку дієвого механізму залучення та нарощування іноземних інвестицій в Україну, підтримки важливих інвестиційних проектів, поліпшення інвестиційного клімату, захисту прав інвесторів, налагодження ефективної співпраці інвесторів із державними органами реалізуються заходи зі створення Офісу із залучення інвестицій і супроводження інвесторів.

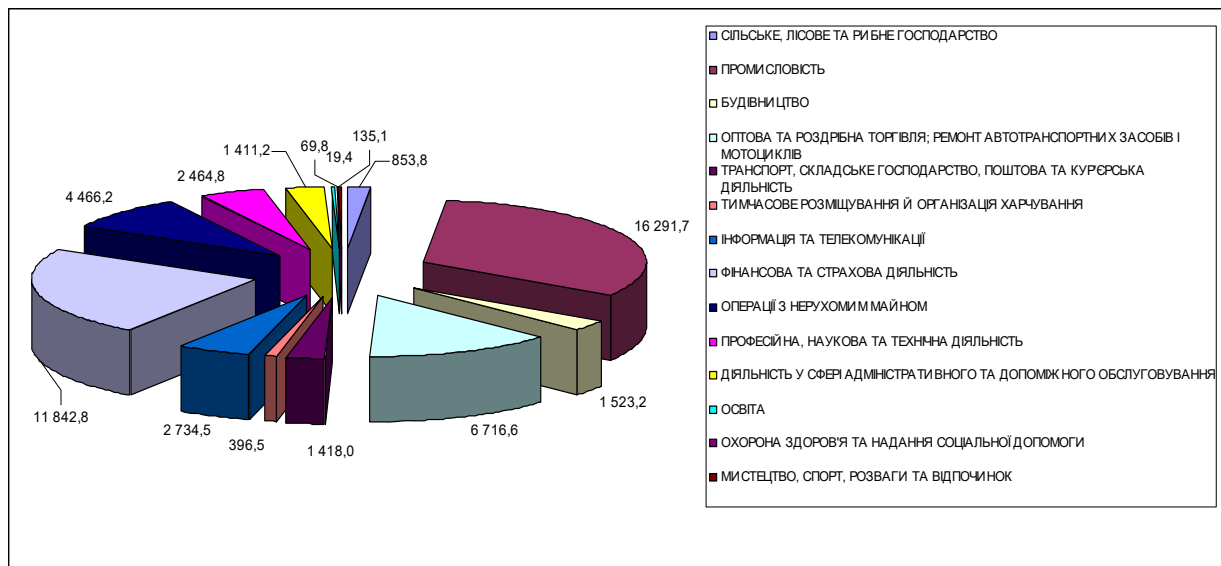

Рис. 2. Прямі іноземні інвестиції за видами економічної діяльності в економіку України на 1 січня 2016 р., млн дол США

Джерело: складено авторами на основі [6]

Звідси випливає, що корінна структурна перебудова економіки, переведення її на рейки інтенсивного розвитку і перехід до нової якості зростання неможливі без відповідної інвестиційної політики.

По-перше, інвестиції нині повинні передусім спрямовуватися на нове будівництво, модернізацію діючих підприємств. Досить сказати, що віддача капітальних вкладень у технічне переозброєння і реконструкцію приблизно вдвічі вища, ніж у нове будівництво.

По-друге, повинні істотно змінитися співвідношення між капітальними вкладеннями в ресурсодобувні, переробні та споживаючі галузі. Головним критерієм інвестиційної політики має стати ресурсозбереження.

По-третє, істотно повинна бути збільшена частка капіталовкладень у розвиток мікроелектроніки, обчислювальної техніки і приладобудування, індустрії інформатики.

По-четверте, капітальні вкладення повинні концентруватися на вирішальних ділянках, що забезпечують швидке досягнення економічного ефекту.

По-п'яте, перспективним є створення механізму трансформації заощаджень населення в інвестиційний ресурс.

Таким чином, ми бачимо, що корінна перебудова структури економіки нашої країни вимагає значного перерозподілу ресурсів суспільства на цілі стратегічного розвитку.

Прогресивні структурні зміни в економіці, насамперед за рахунок розвитку галузей, що забезпечують науково-технічний прогрес в економіці, таких, як машинобудування, хімія тощо. Насичення всіх галузей економіки необхідною технікою не тільки забезпечить збільшення обсягів виробництва, але і дозволить домогтися економії всіх видів ресурсів, що, у свою чергу, приведе до зниження потреби в металі, електроенергії, будівельних матеріалах і в робочій силі при збільшенні національного доходу. Усі ці структурні зрушення характеризують нову якість зростання, яке полягає у швидшому нарощуванні кінцевих результатів за стабілізації або навіть зменшенні обсягів виробництва галузей, що виробляють проміжний продукт, – видобувних, металургійних.

Докорінна зміна структури суспільного виробництва потребує створення нових наукомістких галузей і виробництв, швидшого розвитку галузей, які забезпечують

поширення досягнень науково-технічного прогресу в економіці, великих вкладень у технічну реконструкцію традиційних, особливо видобувних галузей і всього паливно-енергетичного комплексу, якісно нового розвитку виробничої інфраструктури невикористаної сфери. Іншими словами, структурна політика має бути підкріплена відповідною інвестиційною політикою, бо без виділення відповідних обсягів капітальних вкладень, без потужного будівельного комплексу, намічені зміни структури економіки не зможуть втілитися в життя.

Незважаючи на те, що останнім часом при здійсненні державних інвестицій помітний акцент ставиться на зовнішніх інвестиційних джерелах, доцільно переглянути підходи до використання внутрішніх, зокрема заощадження населення. Із цією метою необхідно: відновити довіру населення до фінансово-кредитної системи України у частині її стабільності та передбачуваності, зменшити рівень оподаткування доходів від інвестицій тощо.

Виділення величезних капіталовкладень на цілі стратегічного розвитку призведе на першому етапі до деякого уповільнення зростання поточного споживання, але потім викличе його істотне кількісне, а головне – якісне збільшення.

Слід урахувати, що взятий курс на пріоритетний розвиток галузей, що випускають кінцеву продукцію (машини, обладнання), порівняно з галузями, що роблять елементи проміжного продукту (паливо, сировина, напівфабрикати тощо), має на меті не тільки зростання ефективності виробництва, а й зміну характеру й умов праці. Перехід до ресурсозберігаючих технологій скорочує потреби в додаткових капітальних вкладеннях у галузі, що виробляють сировину, паливо та інші продукти.

Структурні зміни в економіці України супроводжуються абсолютним скороченням чисельності зайнятих, що вимагає перекваліфікації та перепідготовки кадрів. Отже, внаслідок реконструкції та ліквідації підприємств відбувається абсолютне вивільнення трудових ресурсів. Необхідно створити умови не тільки для перепідготовки кадрів, але і перерозподіляти їх в інші сфери зайнятості.

За оцінками експертів визначальними напрямками зростання економіки України 2017 р. стане збільшення споживання та інвестицій в основний капітал. Експерти оцінюють зростання ВВП України за підсумками 2016 р. в

розмірі 1,5–1,6%, а 2017 р. прогнозують економічне зростання на 2,3 %. Очікують, що головним драйвером економіки 2017 р. стане зростання внутрішнього попиту, який забезпечуватиметься шляхом утримання питомої ваги державних витрат на рівні 30 % щодо ВВП і зростанням інвестицій в основний капітал.

Внутрішній попит забезпечуватиметься внутрішньою пропозицією товарів або послуг. Крім того, слід очікувати відновлення купівельної спроможності домогосподарств. Це сприятиме розвитку будівельної, машинобудівної галузей та суміжних ним сегментів. На відновлення купівельної спроможності домогосподарств вплине передбачене бюджетом-2017 збільшення мінімальної зарплати [7].

Підвищення платоспроможного попиту населення матиме позитивний вплив не тільки на зростання продуктивності праці безпосередньо в економічній сфері, але зменшить соціальну напругу в країні, активізує людський фактор.

Зрушення у структурі виробництва, споживання електроенергії мають значення не тільки в сенсі підвищення ефективності галузі, а й надзвичайно важливі в умовах складної екологічної ситуації у країні, існує необхідність посилення природоохоронних заходів.

Висновки. Структурні перетворення в економіці, як уже підкреслювалося, здійснюються через інвестиційну політику, головним провідником якої є сільське господарство, операції з нерухомим майном, інформація та телекомунікації. Доцільним є збільшення обсягів внутрішніх та зовнішніх інвестицій у будівництво, оскільки цей вид економічної діяльності стимулює розвиток інших галузей, є бюджетонаповнюючим. Поряд із розвитком ключових галузей, що безпосередньо забезпечують прискорення науково-технічного прогресу, велика увага має приділятися зростанню і розвитку виробничої та соціальної інфраструктури.

Одним з основних завдань сучасної інвестиційної політики і цілей структурної перебудови економіки є виконання програм, пов'язаних із безпосереднім задоволенням потреб населення в житлі, продуктах харчування, промислових товарах і послугах. Розв'язанню цих завдань, у підсумку, підпорядкований розвиток усіх галузей економіки.

Дискусія. Незважаючи на вагомий науковий доробок вітчизняних науковців і практиків дискусійними залишаються питання щодо пріоритетних напрямів інвестуван-

ня, спрощення інвестиційних процедур з урахуванням міжнародної практики, пошуку інвесторів та подолання перешкод, що їх демотивують, перспектив структурних зрушень в економіці в напрямі збільшення обсягів виробництва в галузях із високою часткою доданої вартості.

Список використаних джерел

1. Гесць В. Внутрішні проблеми економіки України [Електронний ресурс] / В. Гесць. – Режим доступу : https://www.business.ua/politics/ekonom_k_a_ukra_ni_2016_roku-282704.
2. Грищенко Л. Л. Державна інвестиційна політика: сутність, цілі та завдання [Електронний ресурс] / Л. Л. Грищенко. – Режим доступу : [http://www.kntu.ua/doc/zb_22\(2\)_ekon/stat_20_1/15.pdf](http://www.kntu.ua/doc/zb_22(2)_ekon/stat_20_1/15.pdf).
3. Довідка щодо стану здійснення державно-приватного партнерства / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=6b08c354-a6fd-4ace-8c57-41829defda5c&title=DovidkaSchodoStanuZdiisnennia>.
4. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – К., 2007.
5. Жилінська О. Інвестиційне посередництво та його вплив на інноваційну діяльність [Електронний ресурс] / О. Жилінська, А. Букало // Вісник Київського нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. – 2012. – № 136. – С. 8–12. – Режим доступу : <http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/archives/3325>.
6. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності України у січні – вересні 2016 року : статистичний бюлетень / відп. за вип. І. С. Петренко. – К., 2016.
7. Камбин дал прогноз по прямым инвестициям в Украину на 2017 год [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.segodnya.ua/economics/enews/kambin-dal-prognoz-po-priyamym-investiciyam-v-ukrainu-na-2017-god-791204.html>.
8. Кондрашова М. В. Теоретичні основи формування державної інвестиційної політики на рівні регіону / М. В. Кондрашова // Держава та регіони. Серія: Державне управління. – 2008. – № 2. – С. 118–121.
9. Марцин В. Удосконалення державного регулювання інвестиційної діяльності в економіці України / В. Марцин // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 5 (71). – С. 52–53.
10. Пшенична В. П. Розвиток механізму реалізації державної інвестиційної політики України : дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.03 "Економіка та управління національним господарством" / В. П. Пшенична. – Донецьк, 2011.
11. Рейтинг інвестиційної привабливості: Україна котиться вниз [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forbes.net.ua/ua/opinions/1421796-rejting-investicijnoi-privablivosti-ukrayina-kotitsya-vniz>.
12. Kharlamova G. Investment security of industries: rating assessment (case of Ukraine) / G. Kharlamova // Procedia Economics and Finance. – 16 (2014). – 657–668 doi:10.1016/s2212-5671(14)00854-5.
13. Шевєрдіна О. Інвестиційна політика України як об'єкт державної економічної політики / О. Шевєрдіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/putp/2012-4/doc/2/08.pdf>.

Надійшла до редколегії 10.02.17

Date of editorial approval 03.04.17

Author's declaration on the sources of funding of research presented in the scientific article or of the preparation of the scientific article: budget of university's scientific project

И. Кичко, д-р экон. наук, доц.,

А. Холодницкая, канд. экон. наук, доц.

Черниговский национальный технологический университет, Чернигов, Украина

ПЕРСПЕКТИВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ ГОСУДАРСТВА КАК ИНСТРУМЕНТА СТРУКТУРНОЙ ПЕРЕСТРОЙКИ ЭКОНОМИКИ

Исследуются концептуальные подходы по осуществлению инвестиционной политики в условиях структурной перестройки экономики Украины. Детализируются перспективы использования инвестиционных проектов с участием иностранных партнеров. Проанализированы изменения структурного соотношения отраслей экономической деятельности, тенденции развития инвестиционных процессов. Аргументируется необходимость структурных изменений с целью решения социальных проблем экономического развития, увеличения доли отраслей с высоким содержанием добавленной стоимости. Обозначены приоритетные направления повышения инвестиционной привлекательности Украины в контексте экономических трансформаций.

Ключевые слова: государственная инвестиционная политика, структурная перестройка экономики, структурные изменения, инвестиции, инвестиционная привлекательность, инвестиционный климат.

I. Kychko, Doctor of Sciences (Economics), Associate Professor,

A. Holodnytska, PhD in Economics, Associate Professor

Chernihiv National Technological University, Chernihiv, Ukraine

PERSPECTIVES OF INVESTMENT POLICY STATE AS AN INSTRUMENT ECONOMIC RESTRUCTURING

The article deals with conceptual approaches to the investment policy in the restructuring of the economy of Ukraine. Detailing the prospects of investment projects with foreign partners. The analysis of structural changes value sectors of economic activity, trends in investment processes. Argued the need for structural changes to address the social problems of economic development, increasing the share of industries with high added value content. Outlined priority areas of increasing investment attractiveness of Ukraine in the context of economic transformation.

Keywords: state investment policy, economic restructuring, structural changes, investments, investment attractiveness, investment climate.

References (in Latin): Translation / Transliteration / Transcription

1. Heiets, V. (2016). Vnutrishni problemy ekonomiky Ukrainy, available at: https://www.business.ua/politics/ekonom_ka_ukra_ni_2016_roku-282704/
2. Hryshchenko, L. L. Derzhavna investytsiina polityka: sutnist, tsili ta zavdannia, available at: [http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22\(2\)_ekon/stat_20_1/15.pdf](http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22(2)_ekon/stat_20_1/15.pdf)
3. Dovidka shchodo stanu zdiisnennia derzhavno-pryvatnoho partnerstva (2016). Ministerstvo ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy available at: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=6b08c354-a6fd-4ace-8c57-41829defda5c&title=DovidkaSchodoStanuDziisnennia>
4. Zahorodnii, A. H. (2007). Finansovo-ekonomichni slovniki, K.: Znannia, 1072 p.
5. Zhylynska, O., Bukalo, A. (2012). Investytsiine poserednytstvo ta yoho vplyv na innovatsiinu diialnist, *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu im. T. Shevchenka*, no. 136, pp. 8-12. <http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/archives/3325>
6. Investytsii zovnishnoekonomichnoi diialnosti Ukrainy u sichni – veresni 2016 roku : statystychni biuleten/ vidpov. za vypusk I.S. Petrenko. – K.: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2016, 155 p.
7. Kambyn dal prohnos po priamyim ynvestytsiyam v Ukrainu na 2017 hod (2017). available at: <http://www.segodaya.ua/economics/enews/kambin-dalprognos-po-priamyim-investiciyam-v-ukrainu-na-2017-god-791204.html>
8. Forbes (2017). Reitynh investytsiinoi pryvablyvosti: Ukraina kotytsia vnyz (2016), available at: <http://forbes.net.ua/ua/opinions/1421796-rejtinginvesticijnoyi-privablivosti-ukrayina-kotytsia-vnyz>
9. Martsyn, V. (2007). Udoskonalennia derzhavnoho rehuliuвання investytsiinoi diialnosti v ekonomitsi Ukrainy, *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 5 (71), pp. 52–53.
10. Pshenychna, V. P. (2011). Rozvytok mekhanizmu realizatsii derzhavnoi investytsiinoi poli-tyky Ukrainy: dys. na zdobuttia nauk. stupenia kandydata ekon. nauk za spetsialnistiu 08.00.03 – ekonomika ta upravlinnia natsionalnym hospodarstvom, Donetsk: Don. derzh. un-tet upravlinnia, 205 p.
11. Reitynh investytsiinoi pryvablyvosti: Ukraina kotytsia vnyz, available at: <http://forbes.net.ua/ua/opinions/1421796-rejting-investicijnoyi-privablivostiukrayina-kotytsia-vnyz>
12. Kharlamova, G. (2014). Investment security of industries: rating assessment (case of Ukraine). *Procedia Economics and Finance* 16, 657 – 668 doi:10.1016/s2212-5671(14)00854-5
13. Sheverdina, O. (2012). Investytsiina polityka Ukrainy yak ob'ekt derzhavnoi ekonomichnoi polityky, available at: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/putp/2012-4/doc/2/08.pdf>

Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics, 2017; 3(192): 24-30

УДК 658.14.17:005.934:336.02

JEL classification: M 210

DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2017/192-3/5>

В. Кузьомко, канд. екон. наук, доц.,
М. Михайлюк, асп.

ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана", Київ, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ МОДИФІКОВАНОЇ МЕТОДИКИ ДЕВ'ЯТИКОМПОНЕНТНОГО ПОКАЗНИКА ДЛЯ ДІАГНОСТИКИ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Здійснено модифікацію методики розрахунку дев'ятикомпонентного показника фінансової стійкості в контексті введення показників, що оцінюють кредиторську заборгованість та запаси. Апробацію запропонованої методики фінансової діагностики виконано за матеріалами ПАТ "Яготинський маслозавод".

Ключові слова: фінансова безпека, фінансова стійкість, дев'ятикомпонентний показник фінансової стійкості, шістнадцятикомпонентний показник фінансової стійкості.

Вступ. Забезпечення належного функціонування підприємства неможливе без підтримки належного рівня його фінансової безпеки. Сутність фінансової безпеки бізнесу відображається через можливості підприємства: забезпечувати оптимальне залучення та результативне використання фінансових ресурсів компанії; підтримувати фінансову стійкість, платоспроможність, ліквідність та достатню фінансову незалежність у довготерміновому періоді; ідентифікувати небезпеки і загрози фінансового стану суб'єкта господарювання та розробляти заходи для їх вчасного усунення тощо. Початковим і, найголовнішим, етапом процесу оцінювання фінансової безпеки підприємства є діагностика його фінансової стійкості.

На думку М. Я. Коробова, фінансова стійкість підприємства – це розміщення фінансових ресурсів компанії, а також відповідність параметрів діяльності підприємств індикаторам позитивної характеристики фінансового стану. О. Н. Волкова і В. В. Ковальов стверджують, що найважливішою характеристикою фінансового стану будь-якої компанії є стабільність її діяльності у довготерміновій перспективі, що пов'язана із загальною фінансовою структурою суб'єкта господарювання, а також ступенем його залежності від інвесторів і кредиторів. На думку В. М. Родіонової, фінансова стійкість – це наявність власних оборотних коштів, їх збереження, співвідношення між власними і позиковими обіговими коштами, які характеризують ступінь фінансової стійкості компанії, її становище на фінансовому ринку,

можливості додаткової мобілізації фінансових ресурсів за допомогою випуску цінних паперів [1, с. 92]. З огляду на вищезазначене, для фінансової стійкості характерне співвідношення власних і позикових коштів.

У сучасному світі існує велика кількість методик оцінки аналізу фінансової стійкості, важливим завданням для підприємства є визначення найдоцільнішої з них, адже від правильності розрахунків стану фінансової стійкості компанії залежить її майбутнє функціонування.

Метою дослідження є модифікація методики розрахунку дев'ятикомпонентного показника фінансової стійкості А. Д. Шеремета і Р. С. Сайфуліна та демонстрація переваг удосконаленого варіанту методики на прикладі ПАТ "Яготинський маслозавод".

Об'єктом дослідження є процес забезпечення ефективного фінансово-господарського стану на рівні підприємства. Предмет дослідження – сукупність теоретичних і методичних аспектів оцінювання фінансової стійкості підприємства.

Для реалізації зазначеної мети необхідно поставити та розв'язати низку завдань:

- ✓здійснити порівняльний аналіз методик оцінювання фінансової стійкості підприємства;
- ✓ідентифікувати найбільш прийнятні методики оцінювання фінансової стійкості компанії;
- ✓адаптувати існуючі методики оцінювання фінансової стійкості до потреб вітчизняного підприємства;
- ✓оцінити фінансову стійкість ПАТ "Яготинський маслозавод".